

КОБЕРНІЮК Володимир,
кандидат юридичних наук,
ст. викладач,
Житомирський державний
університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

ПРИНЦИП РІВНОСТІ ПОДРУЖЖЯ

Упродовж тривалого історичного шляху особисті немайнові та майнові відносини подружжя та правовідносини, пов'язані з ними, були сформовані в цілісну систему, яка співвідноситься із українським сімейним законодавством на сучасному етапі. Основна мета регулювання сімейних відносин у правовому аспекті – це спрямованість шлюбних відносин на самореалізацію та на духовний розвиток подружжя, гуманістичний погляд на права чоловіка та дружини, незалежно від статі, віку тощо.

На відміну від законодавства радянського періоду, сучасні нормативно Сімейний кодекс та інші нормативно-правові акти значну увагу приділяють особливу увагу питанню рівності подружжя, регулювання особистих немайнових прав подружжя. Такий підхід свідчить про усвідомлення на державному рівні того, що повноцінна основа сучасної сім'ї – це високодуховне і гуманне виховання членів кожної сім'ї на підставі справжніх моральних і духовних принципів, а також поваги до кожного члена сім'ї, його особистості, а також обов'язковість дотримання прав та інтересів осіб, які вступають у шлюб, незалежно від віку, статі, рівня фізичного та психічного розвитку тощо.

Ідея рівності подружжя регламентована положеннями Конституції України [1], Сімейного кодексу України [2] тощо. Так, у статті 7 СК України визначені загальні положення сімейного регулювання. За цими умовами передбачається, що як жінка, так і чоловік у шлюбі набувають рівних прав і

обов'язків у сімейних відносинах, шлюбі та сім'ї. Кожен із подружжя у шлюбі має рівні права. До цих прав відносять: право на зміну прізвища, на свободу і особисту недоторканність, на особисту приватну власність, право на утримання, право надавати позовну заяву про розірвання шлюбу та ін.

Добровільність укладання шлюбу визначена статтею 24 Сімейного кодексу, за якою «основа шлюбу – це рівність та добровільність; ні в якому разі не може допускати примусові дії щодо укладання шлюбу жінкою та чоловіком або перебування у ньому».

Статтею 35 регулюється право членів сім'ї стосовно вибору прізвища при реєстрації шлюбу. Наприклад, якщо набувають права обрати прізвище одного з них, яке буде вважатися спільним прізвищем цього подружжя. У цьому питанні як чоловік, так і дружина можуть у подальшому іменуватися тими прізвищами, які були в них до укладання шлюбу. Якщо при реєстрації шлюбу дружина, чоловік зберегли дошлюбні прізвища, вони мають право на подання до органу державної реєстрації актів цивільного стану, у якому зобов'язані зареєструвати їхній шлюб. Для цього у документації повинна бути вказана інформація про подружжя, заява про обрання прізвища одного з них як їхнього спільного прізвища або про приєднання до свого прізвища другого з подружжя.

На основі першого способу, пряма вказівка щодо рівності прав дружини і чоловіка. За ст. 51 СК і дружина, і чоловік набувають рівності щодо права на повагу до своєї гідності та індивідуальності, до своїх звичок та уподобань. Статтею 52 сімейного законодавства також затверджена регламентація прав подружжя щодо фізичного і духовного розвитку, щодо права на отримання освіти, а також права на здатність реалізації особистістю своїх планів та вдосконалення своїх здібностей, на право щодо створення умов для праці та відпочинку. Стаття 54 СК регламентує право подружжя має право вирішувати всі найважливіші питання життя сім'ї на засадах рівноправності. Ці питання можуть стосуватися будь-якої сфери життя сім'ї: облаштування побуту, ведення

домашнього господарства, організацію дозвілля, розподіл сімейного бюджету, специфіки виховання у створеній сім'ї та догляд за дітьми, їх виховання тощо.

Право на індивідуальність полягає в можливості особи мати індивідуальність; обирати будь-яку з форм та способів її, якщо звичайно це не порушує законом та не суперечать моральним засадам суспільства; створенні та зміцненні своєї індивідуальності, обирати її обсяг та зміст [3, с. 49].

Норми Сімейного кодексу визначають, що основою для припинення шлюбних відносин, примушування до їх продовження, в тому числі і спонукання у примусовій формі до вчинення статевого зв'язку за допомогою фізичного або психічного насильства, що повністю порушує права дружини, чоловіка на свободу та особисту недоторканність і може мати наслідки, які суворо регламентує закон [4].

Отже, принцип рівності у сімейних правовідносинах є засобом реалізації ідеї про паритетності (рівність) прав та обов'язків жінки та чоловіка у сімейних відносинах. Законодавство дає підстави розглядати принцип рівності в сімейних правовідносинах в таких аспектах: а) на основі правової моделі регулювання сімейних відносин (зовнішній аспект); б) як форму безпосереднього прояву саморегулювання сімейних правовідносин (внутрішній аспект). У структурі, яка визначає зміст принципу гендерної рівності в сімейних правовідносинах виділяють: рівність прав дружини та чоловіка; б) рівність прав матері та батька.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України від 28 червня 1996р. / Офіційний інтернет-сайт Верховної Ради України. Електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Сімейний кодекс України / Офіційний інтернет-сайт Верховної Ради України. Електронний ресурс. URL:
3. Малюга Л. В. Особисті немайнові права фізичних осіб в цивільному праві: теоретичні основи та проблеми правового забезпечення :

авторeref. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / Л. В. Малюга. – К., 2004. – 120 с.

4. Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» // Відомості Верховної Ради України, 2018. №10. 70 с.

КОЗАК Яна,

здобувачка вищої освіти,

Житомирський державний
університет

імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ, ЯК СУБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Суб'єкти адміністративного права — це учасники суспільних відносин, які мають суб'єктивні права та виконують юридичні (суб'єктивні) обов'язки, встановлені адміністративно-правовими нормами. [С. 91–96.]

Президент України, є одним із суб'єктів адміністративного права, має численні повноваження, які описані в статті 106 Конституції України. Він є главою держави і виступає від імені України. Президент забезпечує додержання Конституції, гарантує права та свободи громадян, а також забезпечує державний суверенітет та територіальну цілісність. Одне з основних повноважень Президента полягає в прийнятті рішень у сфері виконавчої влади. Він забезпечує реалізацію законів, керує діяльністю уряду та інших органів виконавчої влади. Президент володіє правом призначати та звільняти керівників державних органів і виконавчих комітетів рад. [С. 10–19.]

Він також доручає уряду виконувати важливі завдання і контролює його роботу. Крім того, Президент представляє Україну на зовнішньому рівні, проявляє державну політику, проводить переговори та укладає міжнародні